

Preamble

In conformity with the goals of the University Grants Commission, and to ensure the best interests of the students we undertake to adopt this syllabus. Hence efforts are directed towards ensuring the highest standards of education. Hence, we seek to implement several steps, to enhance the teaching-learning process, examination, and evaluation techniques, thereby ensuring the all-round development of students.

The syllabus for the course of Semester one and two, in Political Science Major Course, will promote among students a basic understanding of important themes such as Constitutional rights, Preamble, Fundamental rights, Directive Principles of State Policy, aiming to make students enlightened citizens. It will also impart students the basic knowledge of Indian democracy, social dynamics of Indian politics and promote awareness to strengthen national unity and security.

Objectives:

- To introduce students to the Indian Constitution.
- To have a basic understanding of Indian Democracy and its functioning.
- To create awareness among students about the relationship between Indian Politics and Social factors that shape the Political system.

Programme : B.A.

Programme Objectives:

- To provide students at the UG level a comprehensive understanding of the discipline.
- To make students understand fundamental concepts, theories, perspectives, moral discourses in the discipline.
- To expose students to interdisciplinary knowledge.
- To introduce students to diverse sub-fields in the discipline and its application to develop employability opportunity and skills among students.
- To enhance the all-round development of the students.

Programme Outcome:

- Demonstrate understanding and application of knowledge in the domain of Indian Polity and its sub-fields.
- Develop interdisciplinary knowledge by focusing inter-linkages between various political, social, economic issues.

- Effectively and ethically use concepts, vocabularies and methods to make meaningful contribution to the academics.
- Judge future career prospects in the field.
- Demonstrate values of enlightened citizenship.

FYBA Political Science Major Syllabus

(With effect from the academic year 2024-25 Progressively)

Subject – Political Science

Sem I Paper Name - The Constitutional Framework of Indian Polity.

Year	Semester	Course Title	No. of Credits	No. of Lectures Hours	Total Credits
I	I	The Constitutional Framework of Indian Polity.	4	60	4

Course Objectives:

- To introduce students to the basic features of the Indian Constitution.
- To introduce students to the organs of the union government.
- To make the students learn the nuances of federal structure.

Course Outcomes:

- Learners will be able to understand the basic framework of the Indian Constitution.
- Learners will be able to explain and discuss basic structure and functions of government organs at union level.
- Learners will be able to classify various types of fundamental rights and Directive principles and grasp their importance in Indian context
- Learners will be able to analyze the nature of federal structure as adopted by the Constitution and interpret the progress of federation since then.

Syllabus

Unit	Syllabus Description	Lectures
Unit 1	INTRODUCTION TO THE CONSTITUTION 1.1 The Constituent Assembly and basic features of Indian constitution 1.2 Preamble and Philosophy of Indian Constitution 1.3 Amendment Procedure and Basic Structure Doctrine	15
Unit 2	FUNDAMENTAL RIGHTS AND DIRECTIVE PRINCIPLES 2.1 Fundamental rights 2.2 Directive Principles of State Policy 2.3 Fundamental Duties	15
Unit 3	LEGISLATURE, EXECUTIVE AND JUDICIARY 3.1 Parliament of India 3.2 President and Prime Minister 3.3 Supreme Court and High Courts	15
Unit 4	FEDERAL STRUCTURE AND DECENTRALIZATION 4.1 Constitutional Provisions-Legislative, Administrative and Financial 4.2 Changing nature and issues in the Centre-State relations 4.3 Panchayati Raj and Municipal governments	15

Reading List:

- Basu, Durga Das, Introduction to the Constitution of India, Lexis Nexis, 2012.
- Laxmikant, M, Indian Polity, TMH, 2015.
- Laxmikant, M., Governance in India, TMH, 2015.
- Pylee, M. V., An Introduction to the Constitution of India, Vikas Publishing, 2008.
- Sharma, Brij Kishore, Introduction to the Constitution of India, PHI Learning, 2009.

Marathi References:

- बाचल, वि.मा. भारतीय राज्यपद्धती- के सागर प्रकाशन
- पाटील बी. बी. महाराष्ट्र शासन आणि राजकारण- फडके प्रकाशन
- जाधव तुकाराम आणि शिरपूरकर महेश, भारतीय राज्यघटना व घटनात्मक प्रक्रिया, युनिक अकॅडेमि

- भोळे भ.ल. भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपाळपुरे प्रकाशन, नागपूर.

Sem II Paper Name - Political Process in India.

Year	Semester	Course Title	No. of Credits	No. of Lectures Hours	Total Credits
I	II	Political Process in India.	4	60	4

Course Objectives:

- To introduce students to the regionalism and statehood
- To acquaint students with ideology, bases, and role of major political parties
- To explain the meaning of and factors leading to identity politics.
- To grasp the electoral system in India

Course Outcomes:

- Learners will be able to recognize the key drivers of Indian politics.
- Learners will be able to explain the ideology, bases, and role of major political parties in national and state politics.
- Learners will be able to apply the knowledge to examine how the factors such as caste, religion and gender influence Indian politics.
- Learners will be able to analyze the details of the electoral system of India.

Unit	Syllabus Description	Lectures
Unit 1	Reorganization Of Indian Politics. 1.1reorganization Of States 1.2regional Disparities and Sub Regionalism 1.3demands For Statehood	15
Unit 2	Political Parties 2.1 Evolution and Development Of Party System In India 2.2 National Parties and Regional Parties 2.3 Coalition Politics	15
Unit 3	Identity Politics 3.1 Religion 3.2 Caste Identity and Caste Mobilization	15

Unit	Syllabus Description	Lectures
	3.3 Gender	
Unit 4	Electoral Politics and Processes 4.1 Election Commission and Electoral System 4.2 Overview of Lok Sabha Elections Since Independence 4.3 Voting Behavior and Emerging Trends	15

Reading List

1. Abbas, H., Kumar, Ranjay, and Alam, Mohammad Aftab, Indian Government and Politics, Pearson, 2011.
2. Chakravarty, Bidyut, and Pande, Rajendra Kumar, Indian Government and Politics, Sage Publications, 2008.
3. Chandoke, Neera, and Priyadarshi, Praveen, Contemporary India, Pearson, 2009.
4. Jayal, Nirja G., and Mehta, BhanuPratap, The Oxford Companion to Politics in India, OUP, 2011
5. Singh, M. P., and Saxena, Rekha, Indian Politics, PHI, 2011
6. B. Chandra, A. Mukherjee and M. Mukherjee (2008), Consolidation of India as a Nation (I), in India Since Independence. New Delhi: Penguin.
7. B. Chandra, A. Mukherjee and M. Mukherjee (2008), Consolidation of India as a Nation (II), the Linguistic Organization of the States, in India Since Independence. New Delhi: Penguin.
8. V.P. Menon (1956), CH I- Setting the Stage and Ch XXV- The Cost of Integration, in The Story of the Integration of the Indian States, Orient Longman
9. S.K. Chaube (2010), Union Government- 1: The Executive, in The Making and Working of Indian Constitution, NBT, India
10. S.K. Chaube (2010), Union Government 2: The Legislature, in The Making and Working of Indian Constitution, NBT, India
11. Thiruvengadam (2018), The Executive and the Parliament, in The Constitution of India, a Contextual Analysis, Hart Publishing
12. R. Kothari (1970) 'Introduction', in Caste in Indian Politics, Delhi: Orient Longman, pp. 3-25.
13. S. Deshpande (2016) 'Caste in and as Indian Democracy', New Delhi: Seminar, No.677, pp. 54-58.

14. S. Jhodka (2010) 'Caste and Politics'. In Niraja Jayal and Pratap Bhanu Mehta (eds). The Oxford companion to politics in India, pp.154-67.
15. Raju J Das (2019). 'Class Relations, Class Struggle, and the State in India'. In Critical Reflections on Economy and Politics in India: A class Theory Perspective. Leiden; Boston: Brill, pp. 233-282
16. T. Pantham, (2004) 'Understanding Indian Secularism: Learning from its Recent Critics', in
17. R. Vora and S. Palshikar (eds.) Indian Democracy: Meanings and Practices, New Delhi: Sage, pp. 235-256.
18. N. Chandhoke, (2010) 'Secularism', in P. Mehta and N. Jayal (eds.) The Oxford Companion to Politics in India, New Delhi: Oxford University Press, pp. 333-346
19. R. Bhargava (ed.) (2006) Secularism and its Critics, Oxford India Paperbacks. C. Jaffrelot and G. Verniers (2020), 'A New Party System of a New Political System?', Contemporary South Asia, Vol.28, No.2, pp. 141-154.
20. M. Vaishnav and J. Hinton (2019), 'The Dawn of India's Fourth Party System', Carnegie Endowment for International Peace Paper, 5 September.
21. P. Chibber and R. Verma (2019), 'The Rise of the Second Dominant Party System in India: BJP's New Social Coalition in 2019', Studies in Politics, 7 (2): 131-148.

References in Marathi:

1. व्होरा राजेंद्र आणि पळशिकर सुहास, राज्यशास्त्र कोश, दास्ताने प्रकाशन १९८७
2. व्होरा राजेंद्र आणि पळशिकर सुहास, महाराष्ट्रातील सत्तान्तर, ग्रंथाली प्रकाशन १९९६
3. पळशिकर सुहास आणि कुलकर्णी सुहास, महाराष्ट्रातील सत्ता संघर्ष: राजकीय पक्षांची वाटचाल, समकालीन प्रकाशन, पुणे २००८
4. घोटाळे विवेक, महाराष्ट्रातील आघाड्यांचे राजकारण, अप्रकाशित एमफील शोधप्रबंध २००५
5. निकाळजे तुषार, भारतीय निवडणूक प्रणाली: स्थित्यंतर व आव्हाने, हरीती प्रकाशन पुणे २०१६

Question Paper Pattern

(External Examination 60 Marks and Internal Examination 40 Marks Total 100 Marks)

Politics

Major Paper (04 Credits)

External Examination / Semester End Examination 60 Marks

FYBA Semester I & II Examination Politics Paper I

Instruction:

1) Attempt Any four of following Questions.

2) Number of right sides indicate Marks.

3) Total Marks: 60

4) Time: 02.00 Hours

Q.1. on unit 1. 15

Q.2. on unit 2. 15

Q.3. on unit 3. 15

Q.4. on unit 4. 15

Q.5. on unit 1 or 2 or 3 or 4 15

Q.6. Write short note any three of following. Five marks each. 15

1. on unit 1

2. on unit 2

3. on unit 3

4. on unit 4

Continuous Internal Evaluation 40 Marks

Sr. No	Particular	Marks
1.	Assignments/Projects	15
2.	Classroom Presentations	05
3.	Essay Submission/ Book review	10
4.	Participation in Departmental Activities / Field Visit Report	10

**Internal evaluation will be notified on Google Classroom*

प्रस्तावना

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या उद्दिष्टांशी सुसंगतपणे, आणि विद्यार्थ्यांचे सर्वोत्तम हित सुनिश्चित करण्यासाठी आम्ही हा अभ्यासक्रम स्वीकारण्याचे काम हाती घेत आहोत. त्यामुळे शिक्षणाचा उच्च दर्जा सुनिश्चित करण्याच्या दिशेने प्रयत्न केले जातात. म्हणून, आम्ही अनेक पायऱ्या अंमलात आणण्याचा प्रयत्न करीत आहोत, ज्यामुळे अध्यापन प्रक्रिया, परीक्षा आणि मूल्यमापन तंत्रे समृद्ध करता येतील, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होईल.

राज्यशास्त्र प्रमुख अभ्यासक्रमातील सेमिस्टर एक आणि दोनच्या अभ्यासक्रमाचा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना सुबुद्ध नागरिक बनवण्याच्या उद्देशाने संविधानिक हक्क, प्रस्तावना, मूलभूत हक्क, राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे यासारख्या महत्त्वाच्या विषयांची मूलभूत माहिती विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देईल. हे विद्यार्थ्यांना भारतीय लोकशाहीचे मूलभूत ज्ञान, भारतीय राजकारणाच्या सामाजिक गतिशीलतेचे ज्ञान देईल आणि राष्ट्रीय एकता आणि सुरक्षा मजबूत करण्यासाठी जागरूकता वाढवेल.

उद्दिष्टे:

- विद्यार्थ्यांना भारतीय राज्यघटनेची ओळख करून देणे.
- भारतीय लोकशाही आणि ती कार्यरत आहे याची मूलभूत माहिती असणे.
- भारतीय राजकारण आणि राजकीय व्यवस्थेला आकार देणारे सामाजिक घटक यांच्यातील संबंधांबद्दल विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण करणे.

बी.ए. अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे:

- UG स्तरावरील विद्यार्थ्यांना शिस्तीची सर्वसमावेशक समज प्रदान करणे.
- विद्यार्थ्यांना मूलभूत संकल्पना, सिद्धांत, दृष्टीकोन, शिस्तीतील नैतिक तत्त्वे समजून घेणे.
- विद्यार्थ्यांना आंतरशाखीय ज्ञानाची ओळख करून देणे.
- विद्यार्थ्यांना शिस्तीतील विविध उप-क्षेत्रांची ओळख करून देणे आणि विद्यार्थ्यांमध्ये रोजगाराच्या संधी आणि कौशल्ये विकसित करण्यासाठी त्याचा उपयोग करणे.
- विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी.

अभ्यासक्रमाची फलिते:

- भारतीय राजकारण आणि त्याच्या उप-क्षेत्रातील ज्ञानाची समज आणि उपयोजन प्रदर्शित करा.
- विविध राजकीय, सामाजिक, आर्थिक समस्यांमधील आंतर-संबंधांवर लक्ष केंद्रित करून अंतःविषय ज्ञान विकसित करा.
- शैक्षणिक क्षेत्रात अर्थपूर्ण योगदान देण्यासाठी संकल्पना, शब्दसंग्रह आणि पद्धतींचा प्रभावीपणे आणि नैतिकतेने वापर करा.
- क्षेत्रातील भविष्यातील करिअरच्या शक्यतांचा अंदाज बांधा.
- प्रबुद्ध नागरिकत्वाची मूल्ये प्रदर्शित करा.

प्रथम वर्ष कला राज्यशास्त्र प्रमुख अभ्यासक्रम

(शैक्षणिक वर्ष 2024-25 पासून लागू)

विषय- राज्यशास्त्र

सत्र १ पेपरचे नाव - भारतीय राजकारणाची घटनात्मक चौकट

वर्ष	सत्र	अभ्यासक्रमाचे शीर्षक	क्रेडीट	व्याख्यानांचे तास	एकूण क्रेडिट
१	१	भारतीय राज्यव्यवस्थेची घटनात्मक चौकट.	४	६०	६

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांना भारतीय राज्यघटनेच्या मूलभूत वैशिष्ट्यांची ओळख करून देणे.
२. विद्यार्थ्यांना केंद्र सरकारच्या अंगांची ओळख करून देणे.
३. विद्यार्थ्यांना संघराज्यरचनेतील बारकावे शिकता यावेत.

अभ्यासक्रमाची फलिते:

१. विद्यार्थ्यांना भारतीय राज्यघटनेची मूलभूत चौकट समजेल.
२. विद्यार्थी संघ स्तरावर सरकारी अंगांची मूलभूत रचना आणि कार्ये समजावून सांगू शकतील आणि त्यावर चर्चा करू शकतील.
३. विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारचे मूलभूत हक्क आणि मार्गदर्शक तत्वांचे वर्गीकरण करता येईल आणि भारतीय संदर्भात त्यांचे महत्त्व समजेल
४. राज्यघटनेने स्वीकारलेल्या संघराज्यरचनेच्या स्वरूपाचे विश्लेषण करून संघराज्याच्या प्रगतीचा अर्थ लावता येणार आहे.

अभ्यासक्रम

घटक	अभ्यासक्रम	व्याख्याने
घटक 1	राज्यघटनेचा परिचय १.१ संविधान सभा व भारतीय राज्यघटनेची मूलभूत वैशिष्ट्ये १.२ भारतीय राज्यघटनेची प्रस्तावना व तत्त्वज्ञान १.३ संशोधन प्रक्रिया आणि मूलभूत संरचना सिद्धांत	15
घटक 2	मूलभूत हक्क आणि मार्गदर्शक तत्त्वे २.१ मूलभूत हक्क २.२ राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे २.३ मूलभूत कर्तव्ये	15
घटक 3	विधिमंडळ, कार्यपालिका आणि न्यायपालिका ३.१ भारताची संसद ३.२ राष्ट्रपती व पंतप्रधान ३.३ सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालये	15

घटक	अभ्यासक्रम	व्याख्याने
घटक 4	संघीय संरचना आणि विकेंद्रीकरण ४.१ घटनात्मक तरतुदी-वैधानिक, प्रशासकीय व वित्तीय ४.२ केंद्र-राज्य संबंधातील बदलते स्वरूप व मुद्दे ४.३ पंचायती राज व नगरपालिका शासन.	15

वाचनासाठी पुस्तके :

- Basu, Durga Das, Introduction to the Constitution of India, Lexis Nexis, 2012.
- Laxmikant, M, Indian Polity, TMH, 2015.
- Laxmikant, M., Governance in India, TMH, 2015.
- Pylee, M. V., An Introduction to the Constitution of India, Vikas Publishing, 2008.
- Sharma, Brij Kishore, Introduction to the Constitution of India, PHI Learning, 2009.

मराठी संदर्भ:

- बाचल, वि.मा. भारतीय राज्यपद्धती- के सागर प्रकाशन
- पाटील बी. बी. महाराष्ट्र शासन आणि राजकारण- फडके प्रकाशन
- जाधव तुकाराम आणि शिरपूरकर महेश, भारतीय राज्यघटना व घटनात्मक प्रक्रिया, युनिक अकॅडेमि
- भोळे भ.ल. भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपाळपुरे प्रकाशन, नागपूर.

सत्र २ पेपरचे नाव - भारतातील राजकीय प्रक्रिया.

वर्ष	सत्र	अभ्यासक्रमाचे शीर्षक	क्रेडीट	व्याख्यानांचे तास	एकूण क्रेडिट
१	२	भारतातील राजकीय प्रक्रिया.	४	६०	६

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांना प्रादेशिकता आणि राज्यत्वाची ओळख करून देणे
२. विद्यार्थ्यांना प्रमुख राजकीय पक्षांची विचारसरणी, पाया आणि भूमिका यांची ओळख करून देणे
३. अस्मितेच्या राजकारणाचा अर्थ आणि घटक समजावून सांगणे.
४. भारतातील निवडणूक व्यवस्था समजून घेणे .

अभ्यासक्रमाची फलिते:

१. भारतीय राजकारणाचे प्रमुख वाहक विद्यार्थ्यांना ओळखता येतील.

२. राष्ट्रीय आणि राज्याच्या राजकारणातील प्रमुख राजकीय पक्षांची विचारसरणी, आधार आणि भूमिका विद्यार्थ्यांना समजावून सांगता येणार आहे.
३. जात, धर्म, लिंग या सारख्या घटकांचा भारतीय राजकारणावर कसा प्रभाव पडतो हे तपासण्यासाठी विद्यार्थी ज्ञानाचा वापर करू शकतील.
४. भारतातील निवडणूक प्रणालीच्या तपशीलांचे विश्लेषण विद्यार्थ्यांना करता येणार आहे.

घटक	अभ्यासक्रमाचे वर्णन	व्याख्याने
घटक १	भारतीय राजकारणाची पुनर्रचना. १.१ राज्यांची पुनर्रचना १.२ प्रादेशिक विषमता आणि उपप्रादेशिकता १.३ राज्याचा दर्जा देण्याची मागणी	15
घटक २	राजकीय पक्ष २.१ भारतातील पक्षव्यवस्थेची उत्क्रांती व विकास २.२ राष्ट्रीय पक्ष व प्रादेशिक पक्ष २.३ युतीचे राजकारण	15
घटक ३	अस्मितेचे राजकारण ३.१ धर्म ३.२ जातीय अस्मिता व जातींचे एकत्रीकरण ३.३ लिंग	15
घटक ४	निवडणुकीचे राजकारण आणि प्रक्रिया ४.१ निवडणूक आयोग आणि निवडणूक प्रणाली ४.२ स्वातंत्र्यानंतरच्या लोकसभा निवडणुकांचा आढावा ४.३ मतदानाचे वर्तन आणि उदयोन्मुख कल.	15

वाचनासाठी पुस्तके :

1. Abbas, H., Kumar, Ranjay, and Alam, Mohammad Aftab, Indian Government and Politics, Pearson, 2011.
2. Chakravarty, Bidyut, and Pande, Rajendra Kumar, Indian Government and Politics, Sage Publications, 2008.
3. Chandoke, Neera, and Priyadarshi, Praveen, Contemporary India, Pearson, 2009.
4. Jayal, Nirja G., and Mehta, BhanuPratap, The Oxford Companion to Politics in India, OUP, 2011

5. Singh, M. P., and Saxena, Rekha, Indian Politics, PHI, 2011
6. B. Chandra, A. Mukherjee and M. Mukherjee (2008), Consolidation of India as a Nation (I), in India Since Independence. New Delhi: Penguin.
7. B. Chandra, A. Mukherjee and M. Mukherjee (2008), Consolidation of India as a Nation (II), the Linguistic Organization of the States, in India Since Independence. New Delhi: Penguin.
8. V.P. Menon (1956), CH I- Setting the Stage and Ch XXV- The Cost of Integration, in The Story of the Integration of the Indian States, Orient Longman
9. S.K. Chaube (2010), Union Government- 1: The Executive, in The Making and Working of Indian Constitution, NBT, India
10. S.K. Chaube (2010), Union Government 2: The Legislature, in The Making and Working of Indian Constitution, NBT, India
11. Thiruvengadam (2018), The Executive and the Parliament, in The Constitution of India, a Contextual Analysis, Hart Publishing
12. R. Kothari (1970) 'Introduction', in Caste in Indian Politics, Delhi: Orient Longman, pp. 3-25.
13. S. Deshpande (2016) 'Caste in and as Indian Democracy', New Delhi: Seminar, No.677, pp. 54-58.
14. S. Jhodka (2010) 'Caste and Politics'. In NirajaJayal and PratapBhanu Mehta (eds). The Oxford companion to politics in India, pp.154-67.
15. Raju J Das (2019). 'Class Relations, Class Struggle, and the State in India'. In Critical Reflections on Economy and Politics in India: A class Theory Perspective. Leiden; Boston: Brill, pp. 233-282
16. T. Pantham, (2004) 'Understanding Indian Secularism: Learning from its Recent Critics', in
17. R. Vora and S. Palshikar (eds.) Indian Democracy: Meanings and Practices, New Delhi: Sage, pp. 235-256.
18. N. Chandhoke, (2010) 'Secularism', in P. Mehta and N. Jayal (eds.) The Oxford Companion to Politics in India, New Delhi: Oxford University Press, pp. 333-346
19. R. Bhargava (ed.) (2006) Secularism and its Critics, Oxford India Paperbacks. C. Jaffrelot and G. Verniers (2020), 'A New Party System of a New Political System?', Contemporary South Asia, Vol.28, No.2, pp. 141-154.

20. M. Vaishnav and J. Hinton (2019), 'The Dawn of India's Fourth Party System', Carnegie Endowment for International Peace Paper, 5 September.
21. P. Chibber and R. Verma (2019), 'The Rise of the Second Dominant Party System in India: BJP's New Social Coalition in 2019', Studies in Politics, 7 (2): 131-148.

मराठी संदर्भ :

1. व्होरा राजेंद्र आणि पळशिकर सुहास, राज्यशास्त्र कोश, दास्ताने प्रकाशन १९८७
2. व्होरा राजेंद्र आणि पळशिकर सुहास, महाराष्ट्रातील सत्तान्तर, ग्रंथाली प्रकाशन १९९६
3. पळशिकर सुहास आणि कुलकर्णी सुहास, महाराष्ट्रातील सत्ता संघर्ष: राजकीय पक्षांची वाटचाल, समकालीन प्रकाशन, पुणे २००८
4. घोटाळे विवेक, महाराष्ट्रातील आघाड्यांचे राजकारण, अप्रकाशित एमफील शोधप्रबंध २००५
5. निकाळजे तुषार, भारतीय निवडणूक प्रणाली: स्थित्यंतर व आव्हाने, हरीती प्रकाशन पुणे २०१६

प्रश्नपत्रिकेचा नमुना
(सत्रांत ६० गुण आणि अंतर्गत मूल्यमापन ४० गुण एकूण १०० गुण)
राज्यशास्त्र
प्रमुख पेपर (०४ क्रेडिट)

सत्रांत परीक्षा ६० गुण

प्रथम वर्ष कला सत्र १ व २ परीक्षा राज्यशास्त्र पेपर १

सूचना:

१) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

२) उजव्या बाजूचे आकडे गुण दर्शविते.

३) एकूण गुण : ६०

४) वेळ : ०२.०० तास

प्र.१. घटक १ वर.

१५

प्र.२. घटक २ वर.

१५

प्र.३. घटक ३ वर.

१५

प्र.४. घटक ४ वर.

१५

प्र.५. घटक १ किंवा २ किंवा ३ किंवा ४ वर

१५

प्र.६. खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. प्रत्येकी पाच गुण.

१५

१. घटक १ वर

२. घटक २ वर

३. घटक ३ वर

४. घटक ४ वर

* * *

अंतर्गत मूल्यमापन ४० गुण

अ.क्र.	तपशील	गुण
१.	असाइनमेंट्स / प्रोजेक्ट्स	१५
२.	वर्गातील सादरीकरण	०५
३..	निबंध / पुस्तक परीक्षण	१०
४.	विभागच्या उपक्रमांमध्ये सहभाग / क्षेत्र भेटी अहवाल	१०

** अंतर्गत मूल्यमापन गुगल क्लासरूमवर होईल.*